

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontakertomus vuodelta 2021

Raahessa 13.1.2022

Sisällysluettelo

1. Valvonnan kohteet ja valvontaviranomaiset	
_____	Virhe
. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
2. Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden valvonta Raahessa vuonna 2021	5
2.1. Valvottavat yksiköt	6
2.2. Valvonta ennalta ehkäisevänä toimintana	7
2.3. Valvontakäynnit	9

1. Valvonnan kohteet ja valvontaviranomaiset

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa ja ohjausta säätelee varhaiskasvatuslaki (540/2018).

Varhaiskasvatuslain ohella ohjaavaa lainsäädäntöä:

- Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018)
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatuksen yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettelystä (772/2018)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002).

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomainen tarkistaa rikostaustatteen yksityisiltä perhepäivähoitajilta sekä yksityisten päiväkotien vastuuhenkilöiltä.

- Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996)
- Määräys yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden toimipaikkakohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta (Valvira, määräys 1/2021)
- EU:n tietosuoja-asetus (EU 2016/679)

Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yksityisiä varhaiskasvatuspalveluita järjestetään lakien ja asetusten mukaisesti ja myös se, että asiakasperheet saavat laadukasta varhaiskasvatusta. Yksityisiltä varhaiskasvatuspalveluilta edellytetään samojen laatu- ja turvallisuuskriteereiden täyttymistä kuin kunnallisiltakin palveluilta.

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottaja vastaa palvelun laadusta ja siitä, että asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää varhaiskasvatuslaissa ja asetuksessa sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa asetetut vaatimukset (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 ja asetus 753/2018, 772/2018, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2019). Palveluntuottajat ovat velvollisia huomioimaan myös paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen toiminnassaan.

1.1.Valvontaviranomaiset

Yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaavat käytännössä palveluntuottaja (omavalvonta), sijaintikunta, aluehallintovirasto, Valvira sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö. Yksityistä varhaiskasvatusta valvovat viranomaiset toimivat yhteistyössä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

- ➔ Varhaiskasvatuslain 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija on ensisijainen valvova viranomainen kunnan alueella tapahtuvaan yksityiseen varhaiskasvatukseen liittyen.
- ➔ Varhaiskasvatuksen alueellinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat aluehallintovirastolle.
- ➔ Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa.
- ➔ Varhaiskasvatuksen yleinen suunnittelu, ohjaus ja seuranta kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Kunnan tehtävänä on toteuttaa yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden valvontaa ensisijaisesti antamalla palvelujen tuottamisessa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa palvelujen tuottajalle sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä palvelujen tuottajan kanssa (Varhaiskasvatuslaki luku 10). Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan laissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat. Myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

Aluehallintovirasto toimii rekisterinpitäjänä yksityisten päiväkotien osalta. Yksityinen palveluntuottaja toimittaa kunnalle ilmoituksen toimintansa aloittamisesta, muuttamisesta tai vastuuhenkilön vaihtumisesta. Kunta tarkastaa toiminnan sekä tarvittavat asiakirjat, laatii lausunnon ilmoitukseen liittyen ja toimittaa ilmoituksen asiakirjoineen aluehallintovirastoon rekisteröitäväksi. Kunnassa toimivien yksityisten perhepäivähoitajien ja ryhmäperhepäiväkotien rekisterin ylläpitäjänä toimii kunta ja sen valvova viranomainen.

2. Yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden valvonta Raahessa vuonna 2021

Raahessa yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta koostuu asiakkaille annettavan ohjauksen ja neuvonnan lisäksi palvelun sisällön ja laadun, yksikön toimintaedellytysten (riittävät ja asianmukaiset toimitilat ja varusteet) sekä toiminnan edellyttämän henkilöstön (henkilöstön määrä, kelpoisuus ja soveltuvuus) valvonnasta. Toiminnan laatua arvioidaan jokaisella valvontakäynnillä ja palveluntuottajalta säännöllisesti pyydettävien dokumenttien avulla. Kunnalle toimitettavien asiakirjojen, henkilökuntatietojen ja uusien työntekijöiden kelpoisuustodistusten seurannalla varmistetaan toiminnan laatua. Toiminnan laatua arvioidaan myös saadun asiakaspalautteen perusteella. Myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja AAC-ohjaajan säännölliset konsultaatio- ja ohjauskäynnit varmistavat lapsen edun, tuen ja pedagogiikan toteutumista yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Raahessa huoltajien mahdollisuutta hankkia varhaiskasvatuspalveluita yksityisistä päiväkodeista tuetaan yksityisen hoidon tuella mahdollisine kuntalisineen. Yksityisen hoidon tuen maksamisen edellytyksenä on, että kunta on hyväksynyt varhaiskasvatuksen tuottajan. Yksityisen palveluntuottajan hyväksyntä onkin iso osa kunnan valvojan viranomaisen työtä.

Yksityisen hoidon tuella hoidettavien lasten määrä Raahessa vaihteli vuoden aikana. Enimmillään yksityisen hoidon tuella hoidettavia lapsia oli 168 kpl ja vähimmillään 126 kpl. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus Raahen kaupungin varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli vuonna 2021 enimmillään 16 % (yhteensä 168 lasta). Ostopalveluna yksityisissä päiväkodeissa oli enimmillään 45 lasta.

Ote Kelan laatimasta taulukosta, jossa näkyy yksityisen hoidon tuella hoidettavien lasten määrät Raahessa vuonna 2021:

(kuukausittain tammikuusta joulukuuhun)

päiväkodeissa yhteensä	97	103	101	101	101	98	89	78	82	85	85	84
Yksityisessä pph:ssa	54	65	65	65	63	64	73	54	44	49	52	46
kaikki lapset yhteensä	151	168	166	166	164	162	162	132	126	134	137	130

2.1.Valvottavat yksiköt

Vastuu palvelunlaadusta on palveluntuottajalla. Yksityisen palveluntuottajan tulee laatia toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma yksikköön. Omavalvontasuunnitelma päivitetään vuosittain ja sen tulee olla yksikössä nähtävillä, jotta asiakkaat ja valvova viranomaisena voivat siihen tutustua. Suunnitelma toimii informaationa palvelun sisällöstä ja laadusta.

Valviran ja aluehallintovirastojen valvonnan painopisteinä vuonna 2021 ovat olleet yksiköiden henkilöstömitoitus ja ryhmäkoko. Raahen yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnan ja ohjauksen toimijat ovat huomioineet nämä painopistealueet myös omassa valvontatyössään.

Vuonna 2021 Raahessa lopetti toimintansa yksi yksityinen päiväkotikoti ja kolme yksityistä perhepäivähoitajaa. Uusia yksityisiä päiväkotikoita ei perustettu vuonna 2021. Uusia yksityisiä perhepäivähoitajia aloitti kolme.

Yksityiset päiväkodit Raahessa vuonna 2021 (8 kpl)

- Luontopäiväkoti Timotei
- Liikuntapäiväkoti Ilopirpana Lehmiranta
- Liikuntapäiväkoti Ilopirpana Kaupunginmetsä
- Ilmaisutaito- ja seikkailupäiväkoti Lystilinna
- Musiikkipäiväkoti Pilke Majakka
- Montessoripäiväkoti Pikkupietari
- Päiväkoti Heikkari (Alpua)
- Ilmaisutaitopäiväkoti Eriparisukka (lopetti toimintansa 30.6.2021)

Yksityiset perhepäivähoitajat 13 kpl

- omassa kodissaan toimivat perhepäivähoitajat 7 kpl
- lapsen kotona toimivat perhepäivähoitajat 6 kpl

2.2.Valvonta ennalta ehkäisevänä toimintana

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan käsikirja

Raahen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan käsikirjan koaminen aloitettiin elokuussa 2021. Tarkoituksena oli työstää käsikirja, josta löytyisi ohjeet ja käytännöt kunnassa järjestettävälle yksityiselle varhaiskasvatukselle ja sen valvonnalle ja joka olisi helposti kaikkien saatavilla. Käsikirja on omalta osaltaan valvonnan ennalta ehkäisevää toimintaa. Käsikirjan liitteeksi luotiin myös lomakkeet yksityisten palveluntuottajien ja valvojan viranomaisen käyttöön. Samalla myös päivitettiin varhaiskasvatuksen vanhoja lomakkeita. Käsikirjan avulla saadaan jatkossa yhtenäistettyä käytäntöjä ja myös valvonta tulee näkyvämmäksi asiakirjojen avulla

Käsikirja oli lausuntokierroksella yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajilla syyskuussa 2021. Käsikirjan sisältöä ja lomakkeita käsiteltiin myös yksityisille palveluntuottajille järjestetyissä tapaamisissa syyskuussa ja marraskuussa. Lomakkeita käytettiin myös Avin ylitarkastajan kommentoitavana.

Lausuntokierroksen jälkeen käsikirjaa muokattiin, tiivistettiin ja tarkistettiin lopulliseen muotoonsa ja Tulevaisuuslautakunta hyväksyi sen kokouksessaan 9.11.2021. Tämän jälkeen käsikirja jaettiin yksityisille palveluntuottajille sekä laitettiin Raahen kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden internetsivuille kaikkien tarvitsijoiden saataville. Vuonna 2022 yksityisen varhaiskasvatuksen ohjausta, neuvontaa ja valvontaa päästään siis toteuttamaan uuden käsikirjan mukaisesti Raahen varhaiskasvatuspalveluissa.

Tietojen kerääminen

Osa ennakoivasta valvonnasta perustuu asiakirjojen keräämiseen ja niiden seurantaan. Yksityiset varhaiskasvatuspalveluidentuottajat toimittavat jatkossa toimintavuosi-ilmoituksen kunnan valvovalle viranomaiselle toimikauden alussa ja lisäksi kuukausittain päiväkirjan kopion (henkilökunnan ja lasten osalta). Lisäksi yksityisten palveluntuottajien laatimat vuosisuunnitelmat menevät tulevaisuuslautakunnan hyväksyttäväksi yleensä lokakuussa. Tämän lisäksi palveluntuottajilla on velvollisuus ilmoittaa toiminnassaan sekä lapsiryhmä- ja henkilökuntatiedoissaan tapahtuvista muutoksista kunnalle välittömästi. Asiakirjojen avulla valvotaan laadullisia asioita, kuten henkilökunnan määrää ja kelpoisuuksia sekä lapsiryhmäkokoja. Henkilökunnan koulutustiedot uusien työntekijöiden osalta voidaan tarkistaa valvontakäynneillä tai erikseen sovituissa tapaamisissa.

Lausunnot aluehallintovirastolle

Palveluntuottajia on vuoden aikana opastettu tarpeen mukaan Aluehallintovirastolle tehtävissä ilmoitus- ja rekisteröintiasioissa. Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle tehtiin kunnan valvovan viranomaisen toimesta vuonna 2021 yhteensä kahdeksan lausuntoa yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien ilmoituksiin. Lausunnoista seitsemän käsitteli toimivissa yksiköissä tapahtuneita muutoksia (toiminnan laajentaminen tai supistaminen, vastuuhenkilön vaihtuminen) ja yksi toiminnan lopettamista.

Koulutus- ja ohjaustilaisuudet

Raahen kaupungin varhaiskasvatuspalvelut järjesti vuoden 2021 aikana yksityisille palveluntuottajille yhteensä 5 yhteistä ohjaustilaisuutta. Korona-tilanteen vuoksi koko raahelaista varhaiskasvatuksen kenttää koskevia isoja koulutuspäiviä ei kuluneena vuonna järjestetty. Tietoja erilaisista valtakunnan tasolla tapahtuvista koulutustilaisuuksista ja etäkoulutuksista on kuitenkin välitetty yksityisille palveluntuottajille ja niihin on voinut kukaan tahon osallistua oman tarpeensa ja mahdollisuuksiensa mukaan.

Yksityisille päiväkodeille järjestettiin kunnan toimesta yksi yhteinen tapaaminen keväällä ja kaksi tapaamista syksyllä. Tilaisuuksissa käsiteltiin muun muassa varhaiskasvatukseen tulleet muutokset (henkilöstömitoituksesta poikkeaminen, ilmoitusvelvollisuus henkilöstölle), Raahen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan käsikirja ja sen liitteenä olevat lomakkeet, ilmoituskäytännöt kunnan valvovalle viranomaiselle, asiakirjojen päivitys ja muut ajankohtaiset asiat. Tilaisuudessa myös varhaiserityisopettaja Kaisu Aulakoski kävi läpi lapsen tukeen liittyviä ajankohtaisia asioita. Yksityisten päiväkotien toimijoilta nousi esiin kysymyksiä muun muassa käsikirjan liitteistä, mutta myös palvelusetelin puuttumisesta yksityisen varhaiskasvatuksen puolelta ja kuntalisän tarkistamisen tarve. Esille tuli myös toive kuvakoulutuksen järjestämisestä, jotta tukea tarvitsevia lapsia voidaan auttaa entistä paremmin. Tähän toiveeseen vastataan järjestämällä koulutus vuodelle 2022 (Korona-tilanne huomioiden).

Yksityisille perhepäivähoitajille järjestettiin yhteinen tapaaminen myös keväällä ja syksyllä. Käsiteltäviä asioita olivat muun muassa varhaiskasvatukseen tulleet muutokset, Raahen Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan käsikirja liitteineen, Vardan ohjeistus ja käyttö, Perhepäivähoitajan työn pedagogiikkaa, lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen liittyvät asiat, tulevaisuuslautakunnan hyväksymä Raahen perhepäivähoidon vuosisuunnitelma 2021-2022 ja muita ajankohtaisia asioita. Tilaisuudessa varhaiserityisopettaja Kaisu Aulakoski kävi läpi lapsen tukeen liittyviä ajankohtaisia asioita.

2.3. Valvontakäynnit

Toiminnan laatua arvioidaan jokaisella valvontakäynnillä ja myös palveluntuottajalta säännöllisesti pyydettyjen asiakirjojen avulla. Kunnan yksityisestä varhaiskasvatuksesta vastaava viranomaisena tekee vuosittain vähintään yhden sovitun ohjaus- ja valvontakäynnin kaikkiin kunnan alueella toimiviin yksityisiin päiväkoteihin. Myös ennalta ilmoittamattomat valvontakäynnit ovat mahdollisia. Valvontakäynnillä täytetään jatkossa valvontasiakirja, johon kirjataan käynnin sisältö ja tarkistetut asiakirjat. Valvontakäynneillä on kuluneena vuonna ollut keskustelussa erityisesti pedagogiikkaan ja varhaiskasvatuksen laatuun liittyvät asiat sekä lasten tuen saanti.

Yksityisten perhepäivähoitajien kohdalla valvontakäynti on voinut toteutua perhepäivähoitajan luona tai varhaiskasvatustoimistolla, riippuen muun muassa siitä, toimiiko yksityinen perhepäivähoitaja omassa kodissaan vai varhaiskasvatusta saavan lapsen kotona. Tavoitteena on ollut tavata yksityiset jo toiminnassa olevat perhepäivähoitajat vuosittain ainakin lasten varhaiskasvatussuunnitelmien (vasujen) laadinnan yhteydessä ja lisäksi aina tarvittaessa. Uusien aloittavien yksityisten perhepäivähoitajien kanssa on sovittu tapaaminen varhaiskasvatustoimistolle ja omassa kodissaan toiminnan aloittavien luokse on aina tehty lisäksi myös tarkastuskäynti kodin turvallisuuden osalta, ennen kuin toiminta kodissa on voinut alkaa.

Vuonna 2021 valvontakäyntejä yksityisiin päiväkoteihin tehtiin 13 kpl. Näistä osa oli palveluntarjoajan kanssa ennalta sovittuja ja osa ennalta ilmoittamattomia käyntejä. Valvontakäyntejä yksityisten perhepäivähoitajien luokse tehtiin neljä, joista uusien aloittavien perhepäivähoitajien koteihin tehtäviä turvallisuuden tarkastuskäyntejä oli kolme. Kotikäyntien vähydessä näkyy loppuvuodelta perutut kotikäynnit Korona-tilanteen vuoksi ja osa tapaamisista siirrettiinkin toimistolla pidettäväksi ja myös alkuvuoteen 2022. Yksityisiä perhepäivähoitajia koskevia valvontatapaamisia varhaiskasvatustoimistolla pidettiin 10 kpl.

Loppuvuodesta 2021 (marras- ja joulukuu) useita valvontakäyntejä päiväkoteihin ja perhepäivähoitajille jouduttiin siirtämään tai perumaan kokonaan, koska Korona-tilanne alueellamme huononi ja halusimme omalta osaltamme vähentää yksiköissä vierailevien ulkopuolisten ihmisten määrää. Tuolloin valvontatehtävät hoituivat sähköpostin ja puhelimen välityksellä. Kaiken kaikkiaan vaihteleva korona-tilanne asetti erilaisia haasteita yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukselle ja valvonnalle, mutta ne pyrittiin toteuttamaan kaikkien tarpeiden mukaisesti ja mahdollisimman hyvin, mutta kuitenkin vallitseva tilanne huomioiden.